

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

“ 1 ” вересня _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія міжнародного конфлікту

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність: 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія міжнародного конфлікту». Одеса: ОНУ, 2022. 15 с.

Розробники: **Дубовик Володимир Алімович, к.політ.наук, доцент.**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № 1 від. "29" серпня 2022 р.
Завідувач кафедри Ольга БРУСИЛОВСЬКА (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОПП Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Ольга БРУСИЛОВСЬКА (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин,
політології та соціології
Протокол № 1 від. "30" 08 2022 р.
Голова НМК Олег ХОРОШИЛОВ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол №   від. "   "   20   р.
Завідувач кафедри Ольга БРУСИЛОВСЬКА (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол №   від. "   "   20   р.
Завідувач кафедри Ольга БРУСИЛОВСЬКА (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

**1. Опис навчальної дисципліни
«Теорія міжнародного конфлікту»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів –3 годин –90 змістових модулів –2	Галузь знань <u>29 Міжнародні відносини</u> Спеціальність <u>291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> Рівень вищої освіти: <i>Другий (магістерський)</i>	<i>Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору</i>	
		Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		20год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	год.
Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета є вивчення основних теоретичних та концептуальних поглядів щодо міжнародного конфлікту.

Завдання курсу полягають у вивченні студентами: основних етапів еволюції підходів до міжнародного конфлікту; основних концепцій міжнародного конфлікту, що вони з'являлись на різних проміжках історичного розвитку; напрямки методологічних дискусій щодо причин та сутності міжнародних конфліктів; типології та класифікації міжнародних конфліктів; основних категорій міжнародної конфліктології; базових методів запобігання та врегулювання міжнародних конфліктів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

СК01. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК03. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК05. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Змістовий модуль I. Еволюція теорії міжнародного конфлікту від давніх часів до Першої світової війни

Тема 1. Поняття міжнародного конфлікту. Найдавніші підходи до розуміння конфлікту.

Поняття міжнародного конфлікту. Його відмінності від категорій конфліктності, кризи. Категорії протиріч, інтересів, цілей та намірів.

Особливості аналізу міжнародного конфлікту у Давньому Китаї. Мілітаризм легістів. Поміркований підхід Конфуція. Пацифізм. Мо-цзи та моїстів. Особливості трактування конфліктів в Давній Індії. Платон та Аристотель. Внесок Фукідида у розвиток розуміння явища міжнародного конфлікту. Становлення бачення міжнародного конфлікту у рамках світових релігій.

Тема 2. Розвиток ставлень до міжнародного конфлікту у період Ренесансу.

Антивоєнні, антиклерикальні погляди Еразма Роттердамського. Н. Макіавеллі та проблеми війни та миру. Гуго Гроцій та становлення міжнародно-правового підходу до міжнародних конфліктів.

Тема 3. Поява ліберального підходу та його оцінка міжнародного конфлікту.

У. Пенн, Д. Юм, Дж. С. Мілл, А. де Токвіль. Т. Пейн, Т. Джефферсон, Ж.-Ж. Руссо: причини міжнародного конфлікту. Ідея впливу державного устрою на схильність до міжнародного конфлікту. Внесок Т. Гоббса у дослідження проблем війни та миру.

Тема 4. Вплив формування націй та національних держав на характер міжнародного конфлікту.

Класичний націоналізм та міжнародні конфлікти. Й.Г. Фіхте, Ф. Гегель, О. фон Бісмарк. Дж. Мадзіні. Класова доктрина та міжнародні конфлікти. К. Маркс. Класова боротьба та конфлікти на міжнародній арені. К. Каутський. Дж. Гобсон. В. Ленін.

Тема 5. Геополітичний підхід до міжнародного конфлікту.

Класики геополітики (Ш. Монтеск'є, А. Мехен, Х. Маккіндер, Н. Спайкман, К. Хаусхофер) та проблеми війни та миру. Подібності та відмінності у підходах до проблем війни та миру.

Тема 6. Біологічні, фізіологічні трактування міжнародного конфлікту.

Біхевіоризм. Вплив теорії Ч. Дарвіна на розуміння природи конфліктів. Соціал-дарвінізм. Внесок З. Фрейда. Категорії агресії та фрустрації. Розвиток цього підходу у роботах Е. Гловера, Г. Ласуелла, К. Лоренца.

Змістовий модуль II. Теорія міжнародного конфлікту у новітній час

Тема 7. «Політичний ідеалізм» та його трактування міжнародного конфлікту.

Моралізм, оптимізм та універсалізм. Принцип колективної безпеки. Постулат ролі міжнародного права та наголошення на значенні міжнародних організацій для запобігання та вирішення міжнародних конфліктів. Міжнародне співтовариство і конфлікт.

Тема 8. «Політичний реалізм» та його трактування міжнародного конфлікту.

Державницький характер класичного реалізму та характер міжнародних конфліктів. Категорії сили (power) та безпеки як ключові у аналізі конфліктів. Імператив національно-державних інтересів як причина неминучості конфліктів. Баланс сили. Дилема безпеки. Розвиток поглядів реалістів на міжнародний конфлікт на сучасному етапі.

Тема 9. Міжнародні конфлікти через призму системного підходу та функціоналізму.

Специфіка системного підходу до вивчення міжнародного конфлікту. Система і структура конфлікту. Елементи, центри сили та центросилові відносини у конфлікті. Ескалація та деескалація конфліктів. Стадії та фази конфліктів.

Концепція функціоналізму та вивчення міжнародних конфліктів. Акцент на пошук шляхів до співробітництва. Деполітизація міжнародних відносин як шлях до мінімізації конфліктів. Відхід міжнародних відносин від суто міждержавних як запорука врегулювання конфліктів. Концепція «спільного проекту».

Тема 10. Врегулювання міжнародного конфлікту.

Прикладний аспект курсу: запобігання, локалізація та врегулювання міжнародних конфліктів. Основні механізми (превентивна дипломатія, посередництво, колективна безпека, санкції, військове втручання та інші). Переговори. Арбітраж. Третя сторона. Роль міжнародних міжурядових та неурядових організацій.

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Л	П	лаб	Ср		л	п/с	лаб	ср
Змістовий модуль I. Еволюція теорії міжнародного конфлікту від давніх часів до першої світової війни										
Тема 1. Поняття міжнародного конфлікту.	8	2	-	-	6					
Тема 2. Розвиток ставлень до міжнародного конфлікту у період Ренесансу.	8	2	-	-	6					
Тема 3. Поява ліберального підходу та його оцінка міжнародного конфлікту.	8	2	-	-	6					
Тема 4. Вплив формування націй та національних держав на характер міжнародного конфлікту.	8	2	-	-	6					
Тема 5. Геополітичний підхід до міжнародного конфлікту.	8	2	-	-	6					
Тема 6. Біологічні, фізіологічні трактування міжнародного конфлікту.	8	2	-	-	6					
Разом за змістовим модулем 1	48	12	-	-	36					
Змістовий модуль II. Теорія міжнародного конфлікту у новітній час.										
Тема 7. «Політичний ідеалізм» та його трактування міжнародного конфлікту.	10	2	2	-	6					
Тема 8. «Політичний реалізм» та його трактування міжнародного конфлікту.	12	2	4	-	6					

Тема 9. Міжнародні конфлікти через призму системного підходу та функціоналізму.	10	2	2	-	6					
Тема 10. Врегулювання міжнародного конфлікту.	10	2	2	-	6					
Разом за змістовим модулем 2	42	8	10	-	24					
Усього годин	90	20	10		60					

5. Темі семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	«Політичний ідеалізм» та міжнародний конфлікт Питання до обговорення: 1. Еволюція політичного ідеалізму. 2. Мораль та право у міжнародному конфлікті. 3. Основні принципи політичного ідеалізму та конфлікту.	2
2	«Політичний реалізм» та міжнародний конфлікт Питання для обговорення: 1. Основні постулати політичного реалізму. 2. Ключові категорії політичного реалізму та аналіз конфліктів. 3. Розвиток поглядів реалістів на міжнародний конфлікт на сучасному етапі.	4
3	Міжнародні конфлікти через призму системного підходу та функціоналізму Питання для обговорення: 1. Система і структура конфлікту. Елементи, центри сили та центросилові відносини у конфлікті. 2. Концепція функціоналізму та вивчення міжнародних конфліктів. 3. Відхід міжнародних відносин від суто міждержавних як запорука врегулювання конфліктів.	2
4	Врегулювання міжнародного конфлікту Питання для обговорення: 1. Традиційні методи урегулювання міжнародних конфліктів. 2. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів. 3. Роль міжнародних міжурядових та неурядових організацій.	2

	РАЗОМ	10
--	--------------	-----------

7. Темі лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття міжнародного конфлікту. Найдавніші підходи до розуміння конфлікту. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Каутілья «Артхашастра». 2. Порівняння підходів до міжнародного конфлікту в Давньому Китаї (Сунь-цзи, У-цзи, Конфуцій, Мо-цзи). 3. Фуکیدід «Пелопонеська війна»: о причинах війни.	6
2	Тема 2. Розвиток ставлень до міжнародного конфлікту у період Ренесансу. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Концепція справедливої війни. 2. Н. Макіавеллі та проблеми війни та миру. 3. Міжнародно-правовий підхід: порівняння поглядів Г. Гроцій, У.Пенн, І. де Сен-Пьер	6
3	Тема 3. Поява ліберального підходу та його оцінка міжнародного конфлікту. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Порівняння ідей представників ліберального підходу в період Нового часу. 2. І. Кант і його трактат «До вічного миру» 3. Внесок Т. Гоббса у дослідження проблем війни та миру.	6
4	Тема 4. Вплив формування націй та національних держав на характер міжнародного конфлікту. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Зародження націоналізму та міжнародний конфлікт у підходи О. фон Бісмарк. Дж. Мадзіні. 2. Основні постулати марксистської теорії. 3. Еволюція марксизму на сучасному етапі.	6
5	Тема 5. Геополітичний підхід до міжнародного конфлікту. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Ш. Монтеск'є «Про дух законів». 2. Ф. Ратцель та Р. Челлен як засновники геополітичного підходу. 3. Порівняння підходів до міжнародного конфлікту А. Мехена, Х. Маккіндера, Н. Спайкмана, К. Хаусхофера	6
6	Тема 6. Біологічні, фізіологічні трактування міжнародного конфлікту. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Вплив теорії Ч. Дарвіна на розуміння природи конфліктів. 2. Соціал-дарвінізм.	6

	3. Розвиток підходу З. Фрейда у роботах Е. Гловера, Г. Ласуелла, К. Лоренца.	
7	Тема 7. «Політичний ідеалізм» та його трактування міжнародного конфлікту. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Зародження ідеалістичної парадигми та її еволюція. 2. Моралізм, оптимізм та універсалізм у міжнародних конфліктах. 3. Міжнародне співтовариство і конфлікт.	6
8	Тема 8. «Політичний реалізм» та його трактування міжнародного конфлікту. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Основні постулати політичного реалізму та проблема причин міжнародного конфлікту. 2. Місце сили, національних інтересів та дилеми безпеки в розумінні причин міжнародних конфліктів. 3. Трактування міжнародного конфлікту неореалістичним підходом.	6
9	Тема 9. Міжнародні конфлікти через призму системного підходу та функціоналізму. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Ескалація та деескалація конфліктів. 2. Стадії та фази конфліктів. 3. Деполітизація міжнародних відносин як шлях до мінімізації конфліктів. 4. Концепція «спільного проекту»: теоретичні засади та практична реалізація.	6
10	Тема 10. Врегулювання міжнародного конфлікту. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Підходи до врегулювання міжнародного конфлікту. Роль міжнародних організацій. 2. Концепція сприйняття та міжнародний конфлікт. 3. Посередництво в міжнародних конфліктах.	6
	<i>Один реферат із вищевказаного переліку обирається студентом на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу.</i> <i>Обсяг реферату:</i> 10 сторінок. <i>Характеристика змісту:</i> за змістом навчальної дисципліни. <i>Вимоги до виконання та оцінювання:</i> основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних та прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Вельми важливим є формування таких умінь навичок студента: самостійно формулювати проблему, визначати мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження; здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно формувати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Тему роботи треба розкрити в контексті сучасних наукових концепцій, обґрунтовано і доречно використовувати основні наукові терміни. Вельми важливо висвітлювати об'єктивні з наукового погляду положення, застосовувати для унаочнення і підтвердження теоретичних положень реальні приклади, достовірну статистичну інформацію. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел –	

15, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії. Для оформлення виносок у тексті прикінцевого «Списку посилань» використовується стиль APA.	
Разом	60

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Методи контролю

Методи поточного/періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль. Іспит (в усній формі).

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою
Здобувач освіти
Відмінно

Теоретична підготовка

Практична підготовка

у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/ розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі

Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття міжнародного конфлікту.
2. Система та структура міжнародного конфлікту.
3. Функції міжнародного конфлікту.
4. Типологія міжнародних конфліктів: критерії та підходи.
5. Стадії та фази міжнародного конфлікту.
6. Основні концепції міжнародного конфлікту в Стародавньому Китаї.
7. Концепції міжнародного конфлікту в Стародавній Греції.
8. «Пелопоннеська війна» Фукідида і проблеми міжнародного конфлікту.
9. Становлення бачення міжнародного конфлікту у рамках світових релігій.
10. Еволюція теорії міжнародних конфліктів в епоху нового часу.
11. Ліберальна доктрина міжнародного конфлікту в епоху нового часу.
12. Концепція сприйняття в теорії міжнародного конфлікту.
13. Системний підхід до міжнародного конфлікту.
14. Трактатування міжнародного конфлікту в рамках школи «політичного ідеалізму».
15. Трактатування міжнародного конфлікту в рамках школи «політичного реалізму».
16. Особливості теорії міжнародних конфліктів на сучасному етапі.
17. Зародження і еволюція теорії міжнародних конфліктів в стародавньому світі.
18. Особливості міжнародного конфлікту в ракетно-ядерний вік.
19. Біологічна трактування міжнародного конфлікту.
20. Класовий підхід до міжнародного конфлікту.
21. Геополітичні концепції міжнародного конфлікту.
22. Погляди Х. Маккіндера і А.Т. Мехена на природу міжнародного конфлікту.
23. Класичний націоналізм і міжнародний конфлікт.
24. Ліберально-пацифістська доктрина міжнародного конфлікту.
25. Сучасні теоретичні концепції міжнародного конфлікту.
26. Підходи до врегулювання міжнародного конфлікту. Роль міжнародних організацій.
27. Стратегії врегулювання міжнародних конфліктів.
28. Превентивна дипломатія як засіб управління конфліктом.
29. Гуманітарна інтервенція як засіб вирішення конфлікту.
30. Посередництво в міжнародних конфліктах.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Підсумковий контроль (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Дубовик В. А. Сілабус курсу «Теорія міжнародного конфлікту». Одеса: ОНУ. 2022. 5 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Денисенко І. Д. Сучасна теорія конфлікту: проблеми експлікації, демаркації, класифікації. *Українській соціум*. 2013. № 3 (46). С. 16-26.
2. Конфліктологія : навч. посіб. / М. П. Гетьманчук та ін.; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 343 с.
3. Луцишин Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
4. Стрельцов Є. Л. До питання про сутність та види міжнародних конфліктів. *Юридичний вісник*. 2014. №4(33). С. 133-137.
5. Nye J. *Understanding international conflict*. New York: Longman, 2007. 320 p.
6. Peoples C., Vaughan-Williams N. *Critical Security Studies: An Introduction*. 3d Ed. Routledge. 2021. 200 p.
7. Stoessinger J.G. *Why nations go to war*. New York: Cengage Learning, 2010. 480 p.

Додаткова

1. Гоббс Т. *Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної*. Київ : Дух і Літера, 2000. 447 с.
2. Зінчина О. Б. *Конфліктологія: навч. посібник*. Харків: ХНАМГ, 2007. 164 с.
3. Капітоненко М.Г. *Міжнародні конфлікти*. К.: Либідь, 2009. 352 с.
4. Капітоненко М.Г. Відповідно до силового потенціалу. *Форми міжнародних конфліктів: порівняльний аналіз. Політика і час*. 2003. №5. С. 31-38.
5. *Локальні війни та збройні конфлікти другої половини XX століття (Історико-філософський аспект): Монографія / Гуржій О. І., Мосов С. П., Макаров В. Д. та ін. К.: Знання України, 2006. 356 с.*
6. Перепелиця Г.М. *Генезис конфліктів на посткомуністичному просторі Європи*. К.: Стило, 2003. 256 с.
7. Сірій С. Чинники конфліктності в міжнародних соціально-економічних і політичних процесах. *Політичний менеджмент*. 2010. № 2. С. 128-138.

8. Buzan B., Wæver O. Regions and Powers: The Structure of International Security. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 596 p.
9. Churchman D. Why we fight. The origins, nature and management of human conflict. 2d ed. Lanham: UPA, 2013. 336 p.
10. Jackson R. Terrorism. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2011. 332 p.
11. Holsti K.J. Peace and War. New York: Cambridge University Press, 1991. 379 p.
12. Huntington S. The Clash of Civilizations and the Restructuring of World Order. New York: Simon and Shuster, 1996. 367 p.
13. Kazanský R. The Theory of Conflicts: Textbook. Banská Bystrica: Matej Bel University, 2015. 186 p.
14. Booth K., Dunne T. Worlds in Collision: Terror and the Future of the Global Order. Palgrave Macmillan, 2002. 386 p.
15. Schelling T. The Strategy of Conflict. Cambridge, Mass, 1980. 328 p.
16. Wallensteen P. Understanding Conflict Resolution: War, Peace & the Global System. London: Sage Publication, 2003. 360 p.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі. URL: <https://www.osce.org/>
2. Офіційний сайт ООН. URL: www.un.org
3. Cooperation and conflict URL: www.cac.sagepub.com
4. Journal of conflict resolution URL: www.sagepub.com/journals/journal200764
5. Journal of peace research URL: www.jpr.sagepub.com